

Kort om:

*En sammanfattning
av den fjärde rapporten*

Friheter och förmåner i arbetet

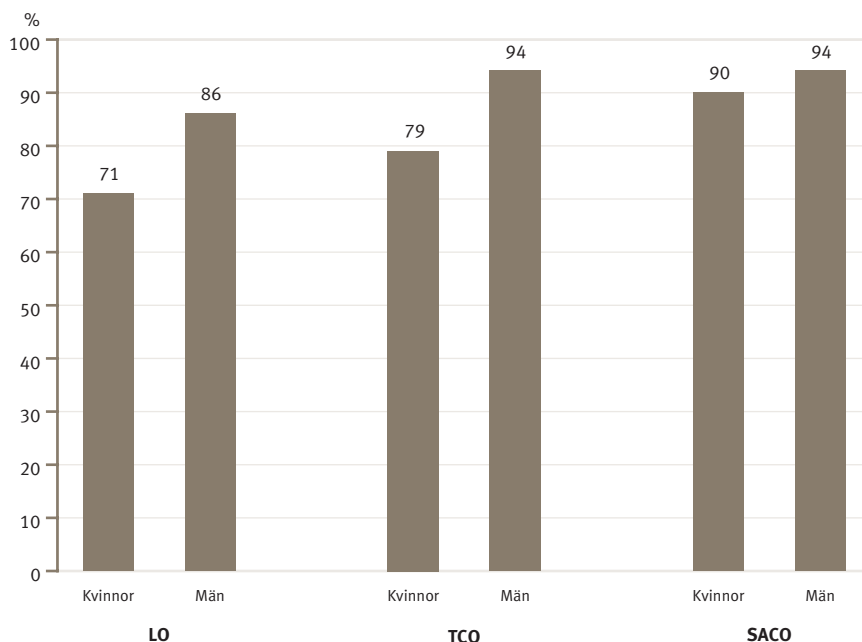
Förutom själva lönen kan anställda ha andra typer av förmåner i arbetet. Det kan gälla allt från gratis kaffe eller fri bil till möjlighet att själv planera sitt arbetsinnehåll och sin arbetstid. Den fjärde delen av rapportserien Röster om facket och jobbet handlar om dessa förmåner. Två frågor ställs. Den första frågan gäller friheten att själv kunna påverka och planera sina arbetsuppgifter och sin arbetstid. Den andra frågan gäller olika förmåner som följer med själva anställningen eller arbetsplatsen.

Syftet med rapporten är inte att kartlägga alla typer av friheter och förmåner utan främst att undersöka om vissa grupper anställda har mer eller mindre friheter och förmåner jämfört med andra.

Friheter

Med frihet i arbetet avses här förmånen att själv kunna påverka och planera sina arbetsuppgifter och sin arbetstid. Det kan gälla såväl små som stora friheter. Små friheter som att kunna ringa samtal på arbetstid eller att gå ifrån en liten stund har de flesta. Men större friheter som att ha flex-tid eller att själv prioritera bland olika arbetsuppgifter är betydligt vanligare bland TCO- och SACO-medlemmar än bland LO-medlemmar. Det är även en klar skillnad mellan frihe-

Diagram 2.1 Har möjlighet att gå ifrån arbetsplatsen under fem minuter
Procent

Klass, kön och lön är helt avgörande för vilka friheter och förmåner den anställde har i sitt arbete.

Diagram 2.12 Stora friheter efter egen månadslön

Samtliga anställda. Procent

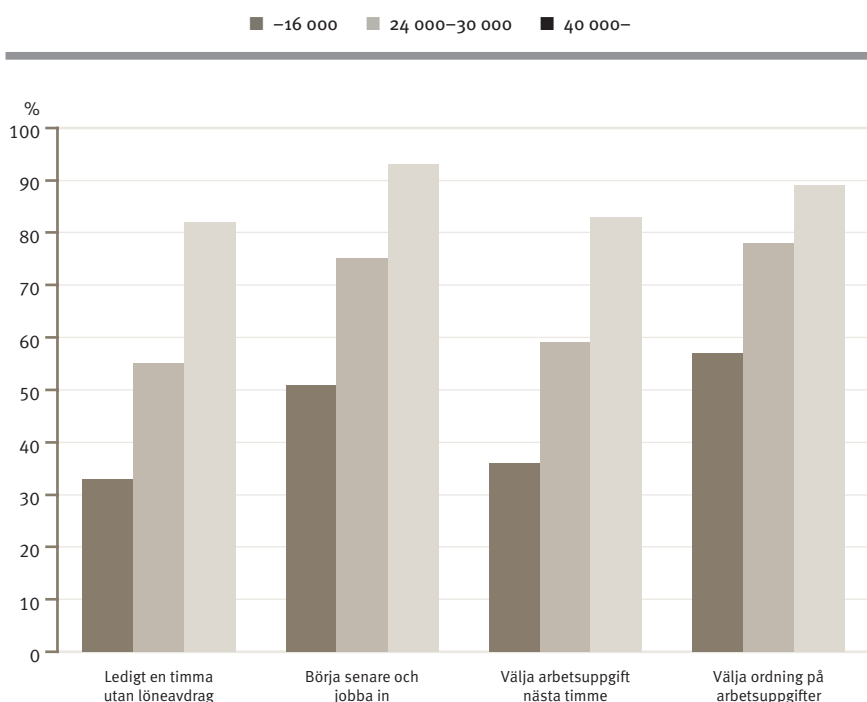
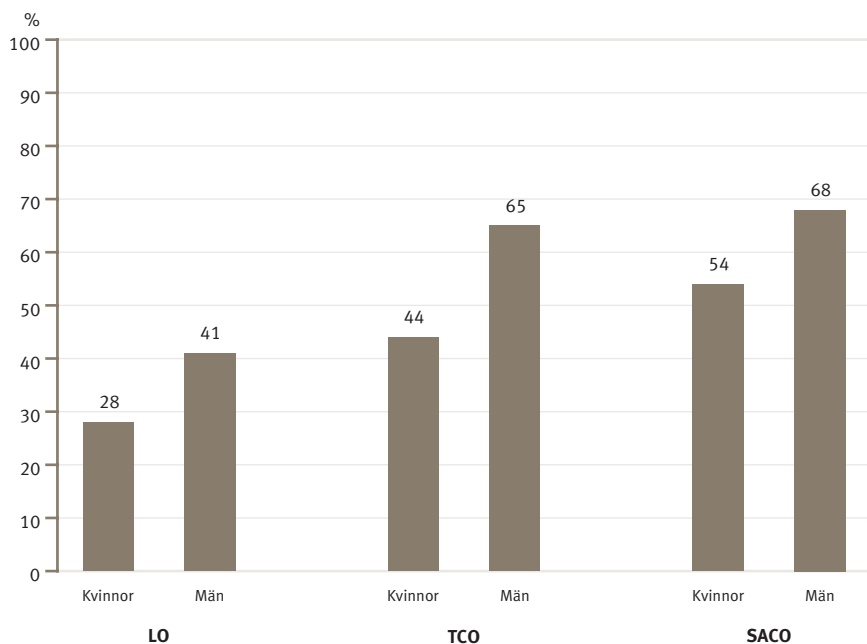

Diagram 2.5 Möjlighet att utträta ett ärende på betald arbetstid

Procent

ter för män och för kvinnor och LO-kvinnor är den grupp som i minst utsträckning har tillgång till olika friheter. Men sambandet är lika tydligt mellan lörens storlek och vilken frihet man har i arbetet.

Små friheter

Vad gäller små friheter, så kan de flesta ta fem minuters paus utan att be om lov. 79 procent av LO-medlemmarna har den friheten liksom 84 respektive 92 procent av TCO- och SACO-medlemmarna. Fördelat efter både klass och kön är LO-kvinnor den grupp som har lägst andel med friheten att ta fem minuters paus. Endast 71 procent av LO-kvinnorna har den friheten jämfört med 94 procent av TCO- och SACO-männen (se diagram 2.1).

Friheten att ta emot eller ringa samtal på arbetstid har nästan alla. Endast 4 procent av LO-medlemmarna har inte denna frihet.

Stora friheter – mest för höglönade

Stora friheter som att kunna ta ledigt en timme, börja senare eller välja arbetsuppgifter nästa timme är betydligt vanligare bland de med hög lön än bland de med låg lön. Till exempel kan 83 procent av de med minst 40 000 kronor i månadslön själva bestämma vad de ska göra närmaste timmen medan endast 36 procent av de med högst 16 000 kronor i lön har den friheten (se diagram 2.12).

Detta återspeglas även i de skillnader i stora friheter i arbetet som finns mellan anställda med olika klass och kön. Att till exempel kunna ta ledigt en timme utan löneavdrag kan endast 28 procent av LO-kvinnorna och 41 procent av LO-männen medan drygt 65 procent av männen inom både TCO och SACO har denna frihet men bara 44 respektive 54 procent av TCO- och SACO-kvinnorna (se diagram 2.5).

Friheten att kunna börja senare någon dag för att sedan arbeta in den förlorade tiden är det fler som har. Framförallt är det TCO- och SACO-medlemmar som har denna frihet, 72 respektive 82 procent, men även 57 procent av LO-medlemmarna. Skillnaden mellan kvinnor och män är återigen stor då 63 procent av LO-männen har denna frihet men endast 51 procent av LO-kvinnorna (se diagram 2.7).

Friheten att själv förlägga sin semester har en relativt stor del av såväl LO-medlemmar som TCO- och SACO-medlemmar, cirka 60 procent.

Förmåner

Den andra frågan som studeras i rapporten gäller de förmåner som följer med själva anställningen eller arbetsplatsen. Det kan gälla såväl stort som smått, från fritt kaffe till leasingbil och vinstandelar.

Små förmåner

Små förmåner i form av gratis kaffe och tillgång till motionslokal har ökat ganska mycket de senaste åren och numera har cirka 70 procent av såväl LO-, TCO- som SACO-medlemmar dessa förmåner (se diagram 3.1). Däremot har förmåner som subventionerad lunch och fri läkarvård minskat i samma omfattning och numera har endast cirka 30 procent av såväl LO-, TCO- som SACO-medlemmar dessa förmåner (se diagram 3.3).

Diagram 2.7 Börja arbetet något senare en dag och jobba igen

Procent

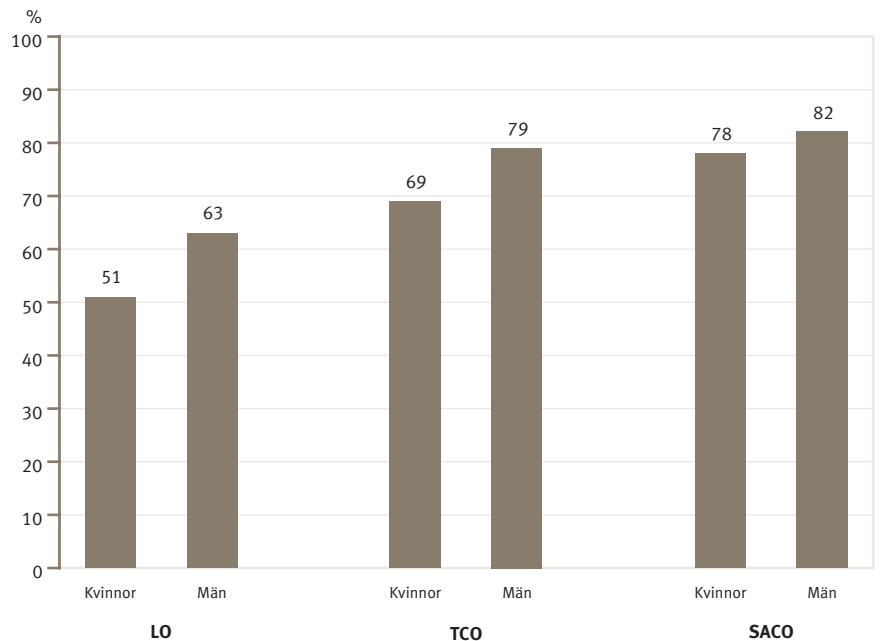

Diagram 3.1 Gratis kaffe

Procent

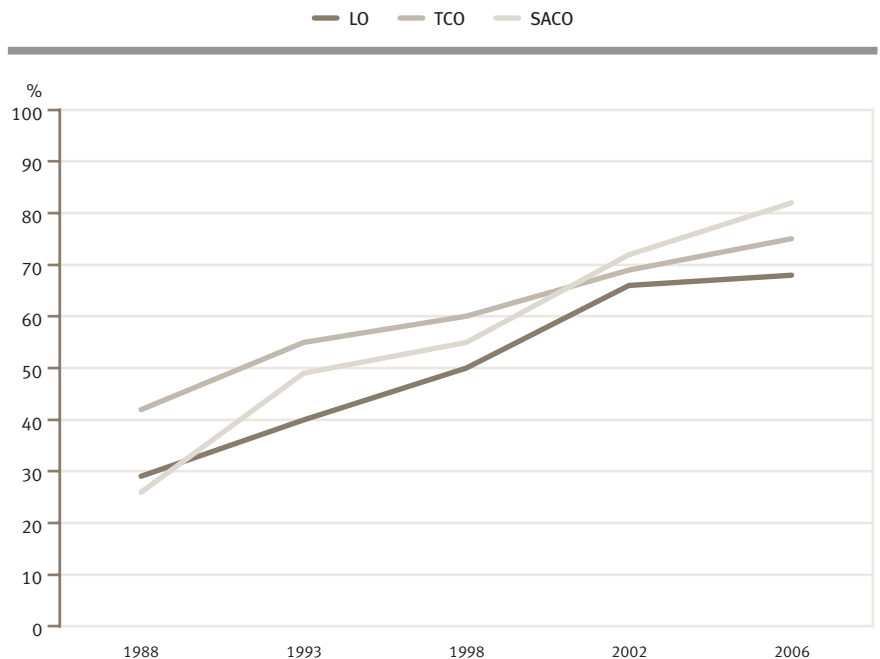
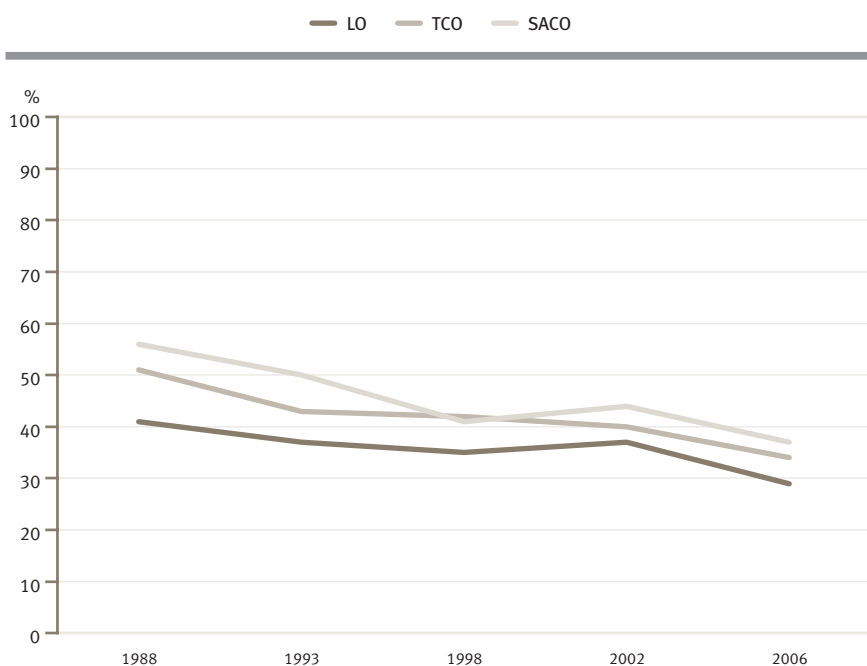

Diagram 3.3 Fri läkarvård
Procent

Kostsamma förmåner

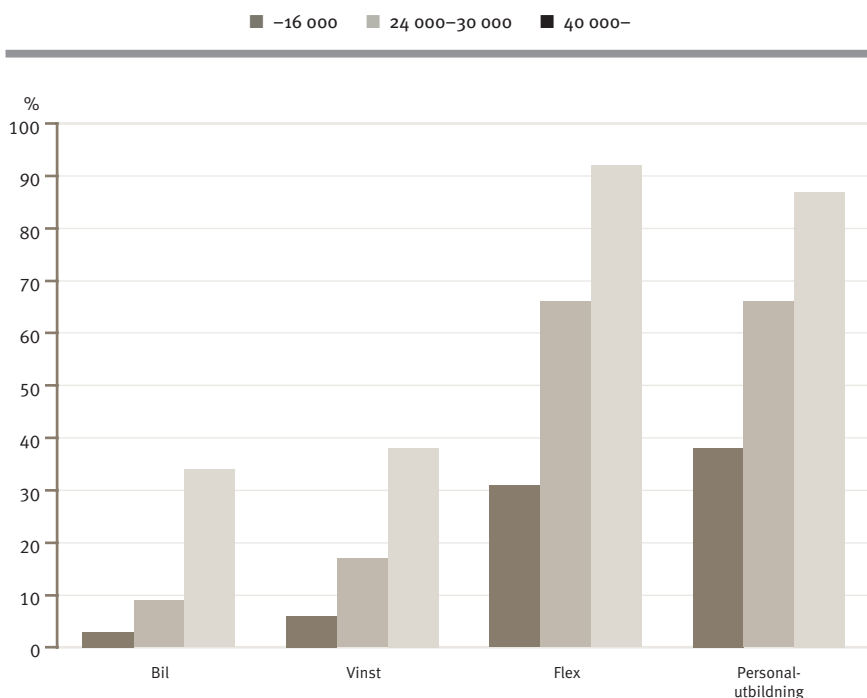
Mer kostsamma förmåner som fri bil och vinstandelar är det bara ett fåtal som har, cirka 7 procent har fri bil och cirka 12 procent vinstandelar. Kanske något överraskande så är det ungefär lika stor andel LO-medlemmar som TCO- och SACO-medlemmar som har dessa förmåner.

Större förmåner

Större förmåner som flextid och personalutbildning är de förmåner som skiljer sig mest mellan LO-, TCO- och SACO-medlemmar. Såväl flextid som personalutbildning är betydligt sällsyntare bland LO-medlemmarna.

Endast en tredjedel, 33 procent, av LO-medlemmarna har flextid jämfört med 63 procent av TCO-medlemmarna och 78 procent av SACO-medlemmarna. Andelen LO-medlemmar som har flextid har visserligen ökat från 18 procent år 1988 till dagens 33 procent. Andelen tjänstemän med flextid har dock ökat ännu mer. Skillnaden är än tydligare mellan olika lönegrupper då 31 procent av de med högst 16 000 kronor i lön har flextid medan hela 92 procent av de med över 40 000 kronor i lön har det (se diagram 3.9).

Diagram 3.9 Stora förmåner efter egen månadslön
Samtliga anställda. Procent

Även möjligheten till personalutbildning är klart mindre för LO-medlemmar och lågavlönade än för TCO- och SACO-medlemmar. 42 procent av LO-medlemmarna har möjlighet till personalutbildning minst en vecka per år medan 64 respektive 73 procent av TCO- och SACO-medlemmar har den förmånen (se diagram 3.8).

Kvinnor och män – tydlig klass- och könstrappa

Såväl klass som kön tycks ha ett starkt samband med vilka förmåner man har i arbetet. Tydligast syns detta samband när det gäller flexitid där en brant klass- och könstrappa framträder. Längst ner står LO-kvinnorna av vilka endast 29 procent har flexitid. På trappsteget över står LO-männen med 36 procent och däröver TCO-kvinnorna med 60 procent och så vidare upp till SACO-männen som står högst upp med 81 procent (se diagram 3.11).

Även när det gäller personalutbildning så är denna klass- och könstrappa mycket tydlig. För övriga förmåner är det dock främst könsskillnaden som är tydlig medan klassaspekten inte är lika tydlig då LO-männen ofta har respektive förmån i lika hög grad som tjänstemännen, åtminstone de kvinnliga.

LO-kvinnor är nästan genomgående den grupp som till minst del har tillgång till olika förmåner i arbetet. Ett allt för tydligt exempel på detta är förmånen av fri läkarvård där LO-kvinnor till klart lägre del har denna förmån jämfört med såväl LO-män som TCO- och SACO-medlemmar. Endast 18 procent av LO-kvinnorna har fri läkarvård medan runt 40 procent inom övriga grupper har den förmånen.

Diagram 3.8 Möjlighet till personalutbildning

Procent

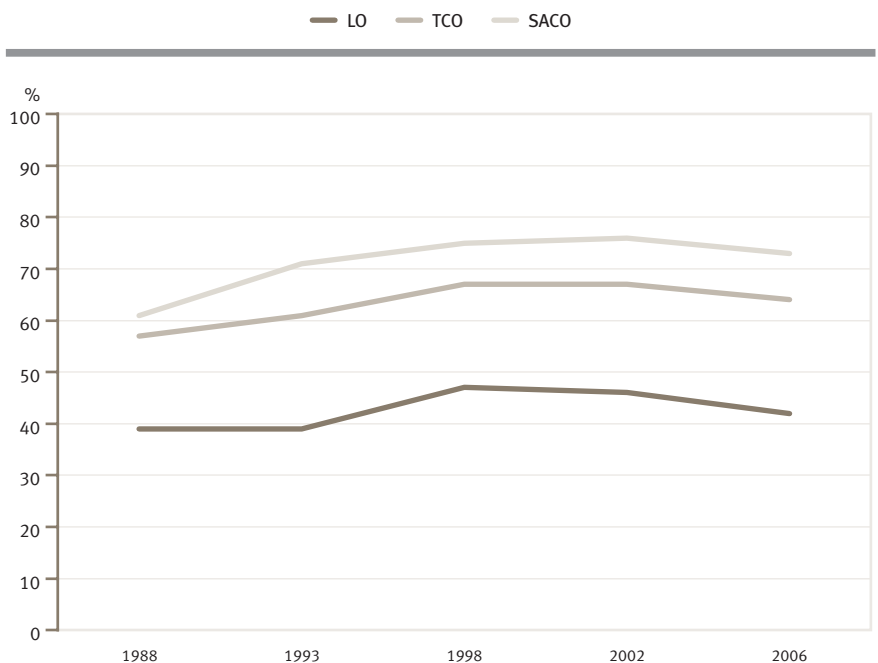
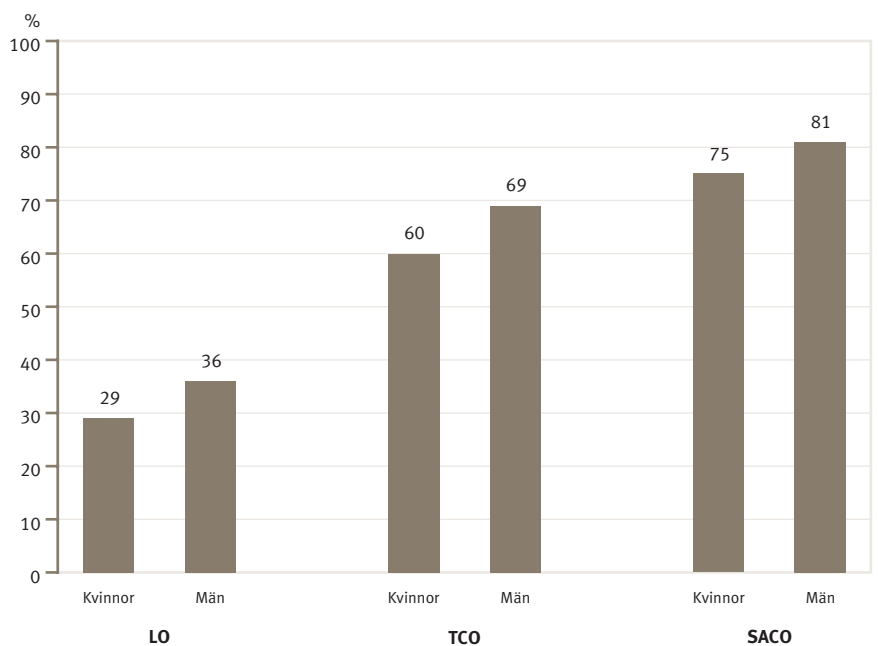

Diagram 3.11 Flexitid

Procent

Beställ Röster om facket och jobbet!

Du kan beställa fler exemplar av rapporterna 1-4. Rapporterna 5-7 kan du förbeställa och få dem hemskickade så fort de kommer ut.

Den här kortversionen är gratis. Rapporterna kostar 50 kronor styck inklusive moms. Frakt och expeditionsavgift tillkommer. Skicka portofritt eller faxes den här talongen. Du kan också beställa via www.lo.se. Där kan du också hämta hem rapporter och OH-bilder i pdf-format.

Ja, jag vill beställa!

Antal

	1 Synen på fackligt medlemskap och fackets uppgifter ISBN 91-566-2306-2
	2 Synen på lönesättning och löneskillnader ISBN 91-566-2307-0
	3 Facklig aktivitet och fackligt arbete ISBN 91-566-2308-9
	4 Friheter och förmåner i arbetet ISBN 91-566-2309-7
	Kort om rapport 4 ISBN 91-566-2319-4

Förbeställning av kommande rapporter:

	5 Ungdomarna och facket ISBN 91-566-2310-0
	6 Facket i storstäderna ISBN 91-566-2311-9
	7 Sammanfattning och slutsatser ISBN 91-566-2312-7

Företag/organisation:	
Beställarens namn:	
Gatuadress:	
Postnummer:	Postadress:
Telefonnummer:	
E-post:	

Beställningen skickas till LO-distribution via post (portofritt) eller fax, 026-24 90 10.

Friheter och förmåner i arbetet

Fjärde delen av rapportserien Röster om facket och jobbet ägnas åt vilka friheter och förmåner de anställda har i sina arbeten. Det gäller såväl stort som smått – från friheten att ta fem minuters paus utan att be om lov till friheten att själv påverka och bestämma arbetstid och arbetsinnehåll eller förmån av gratis kaffe eller fri bil.

För att kunna förbättra och utveckla den fackliga verksamheten är det viktigt att få reda på både vad människor anser i en rad olika frågor och hur de faktiska villkoren ser ut. För att få reda på detta genomfördes undersökningen Röster om facket och jobbet under år 2006. Urvalet består av drygt 8 000 anställda i hela landet. Detta är femte gången Röster om facket och jobbet genomförs sedan år 1988.

Frankeras ej.
Mottagaren
betalar portot.

LO Distribution

Svarspost

Kundnummer 800 242 809

811 20 Sandviken